

YÖNETMELİK

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığından:

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ VE YABANCI DİLLE ÖĞRETİM YAPILMASINDA UYULACAK ESASLARA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, yükseköğretim kurumlarında yabancı dil öğretimine ve yabancı dille öğretimin amaç, kapsam, uygulama ve değerlendirme hususlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa tabi olarak kurulan yükseköğretim kurumlarında yapılan her türdeki yabancı dil öğretimi ve yabancı dille öğretimi kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi, 44 üncü ve 49 uncu maddeleri ile 14/10/1983 tarihli ve 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- İsteğe bağlı hazırlık sınıfı: Öğrencilerin kayıtlı olduğu, öğretim dili tamamen Türkçe olan programın ilk yarıyılından önce talepleri halinde alacağı yabancı dil eğitimi,
 - Kısmen yabancı dil eğitimi: Programda verilen derslerin toplam kredisinin en az %30'unun yabancı dilde verildiği eğitimi,
 - Seviye tespit sınavı: Öğrencinin hazırlık sınıfı eğitimine hangi düzeyden devam edeceğini belirleyen sınavı,
 - Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa ve Türkiye Yeterlilikler Çerçeveleri ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan ve yükseköğretim düzeylerine yönelik eğitim ve öğretim programlarını içeren yeterlilikler çerçevesini,
 - Yabancı dilde eğitim: Programın öğretim müfredatının tamamının yabancı dilde verildiği eğitimi,
 - Yeterlilik sınavı: Öğrencinin program için istenen yabancı dil düzeyi ile yeterliliğine sahip olup olmadığını veya yabancı dil yeterliliğini kazanıp kazanmadığını ölçen sınavları,
 - Zorunlu hazırlık sınıfı: Öğretim dili tamamen veya kısmen yabancı dil olan programlarda öğrencinin devam etmek zorunda olduğu yabancı dil eğitimi,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yabancı Dil Öğretimi ve Denetim

Yabancı dil öğretiminin ve yabancı dilde öğretimin amacı

MADDE 5 – (1) Yabancı dil öğretiminin amacı, öğrenciye aldığı yabancı dilin temel kurallarını öğretmeyi, yabancı dil kelime haznelerini geliştirmeyi, yabancı dilde okuduğunu ve duyduğunu anlayabilmeyi ve kendisini sözlü veya yazılı olarak ifade edebilmeyi; yabancı dilde öğretimin amacı ise önlisans, lisans ve lisansüstü diploma programı mezunlarının alanlarına ilişkin yabancı dil yeterliliklerini kazanmalarını sağlamaktır.

Yabancı dil yeterlilik ve seviye tespit sınavları

MADDE 6 – (1) Öğretim dili kısmen veya tamamen yabancı dilde olan yükseköğretim programına ilk defa kayıt yaptıran öğrenciler, kayıt yaptırdığı öğretim yılının başında, yükseköğretim kurumları tarafından düzenlenen yabancı dil seviye tespit ve/veya yeterlilik sınavına tabi tutulurlar. Yükseköğretim kurumları, senato kararı ile yabancı dil seviye tespit sınavı ile yeterlilik sınavını tek bir sınav veya ayrı ayrı sınavlar halinde uygulayabilir.

(2) Yabancı dil yeterlilik ve/veya seviye tespit sınavından alınan puana göre öğrencinin yabancı dil hazırlık sınıfından muaf olup olmadığı ile yabancı dil hazırlık sınıfında hangi seviyeden öğrenim göreceği belirlenir.

(3) Aşağıdaki öğrenciler yabancı dil seviye tespit ve yeterlilik sınavından muafır:

a) En az son üç yılında, öğretim dili olarak belirlenen yabancı dilin anadili olarak konuşulduğu bir ülkede o ülke vatandaşlarının devam ettiği ortaöğretim kurumlarında eğitim görüp ortaöğrenimini bu kurumlarda tamamlayanlar.

b) Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarında yükseköğretim kurumu senatosunun belirlediği puanla başarılı olanlar.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi kapsamına giren sınavlarda alınan puanın değerlendirmeye alınabilmesi için,

sınavı yapan ilgili kurumlar tarafından belirlenen sınav geçerlilik süresi esas alınır. Sınavın geçerlilik süresinin belli olmaması halinde bu süre Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Zorunlu yabancı dil dersleri

MADDE 7 – (1) Öğretim dili Türkçe olan bir yükseköğretim programına ilk defa kayıt yaptıran öğrencilerin, 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince verilmesi zorunlu olan yabancı dil derslerinden muaf olup olmayacağı, yükseköğretim kurumlarının senato kararıyla bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen seviye tespit ve/veya yeterlik sınavı ile tespit edilebileceği gibi, ayrı bir zorunlu yabancı dil muafiyet sınavı uygulayarak da tespit edilebilir. Muafiyet şartlarını yerine getirmeyen öğrenciler bu dersleri almak ve başarmak zorundadırlar.

(2) Zorunlu yabancı dil dersleri, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesinde o düzey için öngörülen yabancı dil bilgi düzeyini karşılayacak şekilde en az iki yarıyıl olarak programlanır.

(3) Zorunlu yabancı dil derslerinden muaf olan veya bu dersleri almış ve başarılı olmuş öğrenciler için daha sonraki yarıyıllarda seçmeli yabancı dil dersleri açılabilir.

Yabancı dille öğretim ve yabancı dil hazırlık sınıfı

MADDE 8 – (1) Yükseköğretim kurumlarında önlisans, lisans veya lisansüstü programlarda senato kararı ve Yükseköğretim Kurulunun onayı alınarak kısmen veya tamamen yabancı dilde eğitim verilebilir. Bu programlarda zorunlu hazırlık sınıfı açılır. Hazırlık sınıfı, yükseköğretim kurumları arasında düzenlenen protokole istinaden, Yükseköğretim Kurulunun onayı ile kabul edilen bir başka yükseköğretim kurumunda da açılabilir.

(2) Öğretim dili tamamen Türkçe olan programlarda, meslekî yabancı dil dersleri verilebilir. Bu programlarda zorunlu yabancı dil hazırlık sınıfı açılmaz ancak yükseköğretim kurumunun senato kararı ile isteğe bağlı yabancı dil hazırlık sınıfı açılabilir.

(3) Yükseköğretim kurumları senatoları, hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin kazandırılması ve yabancı dil bilgi düzeyinin ölçülmesine ilişkin düzenlemeleri belirler.

(4) Kısmen veya tamamen yabancı dilde eğitim veren programlarda;

a) Hazırlık sınıfı uygulanması zorunludur.

b) Yabancı dil yeterlilik ve/veya seviye tespit sınavında başarılı olanlar ile sınavdan muaf olanlar hariç olmak üzere önlisans, lisans veya lisansüstü programlara kayıt yaptırmış olan öğrenciler yabancı dil hazırlık sınıfına devam etmekle yükümlüdürler. Ancak kendi imkânları ile yabancı dil öğrenmek isteyen öğrencilerden, yükseköğretim kurumunun belirlediği sınavlardan başarılı olmak şartıyla ilgili yönetim kurulunun kararı ile devam mecburiyeti aranmayabilir.

c) Hazırlık sınıfını iki yıl içinde başarı ile tamamlayamayan öğrencilerin programdan ilişkisi kesilir.

(5) Bir programda yabancı dille eğitim verilebilmesi veya hazırlık sınıfı açılabilmesi için;

a) En fazla otuz öğrencinin öğrenim görebileceği yabancı dil hazırlık sınıfı dersliklerinin yeterli düzeyde işitsel veya işitsel ve görsel araç ve gereçlerle donatılmış olması,

b) Yabancı dil öğretimi için gerekli olan ders araçlarının yeterli miktarda mevcut olması,

c) Kısmen yabancı dilde eğitim veren programlar için yedinci fıkradaki şartları taşıyan;

1) Lisansüstü programlarda, Yükseköğretim Kurulunun lisansüstü eğitim verilebilmesi için aradığı, alanında asgarî öğretim üyesi sayısı kadar öğretim üyesinin yükseköğretim kurumuna,

2) Bölüm olarak öğrenci alan lisans programlarında, her bir program için alanında en az üçü öğretim üyesi olmak üzere kadrolu dört öğretim elemanının; fakülte olarak öğrenci alan lisans programlarında ise Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen sayıda öğretim üyesi ve öğretim elemanının talep edilen fakülteye,

3) Önlisans programlarında ise her bir program için en az biri lisansüstü dereceye sahip alanında en az üç öğretim elemanının talep edilen programa,

2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre atamasının yapılmış olması,

ç) Tamamen yabancı dilde eğitim veren programlar için yedinci fıkradaki şartları taşıyan;

1) Bölüm veya programa ilk defa öğrenci alımında Yükseköğretim Kurulu tarafından aranan alanında kadrolu asgarî öğretim üyesinin/elemanının tamamının,

2) Eğitime başladıktan sonra öğretim dili değiştirilmek istenen programlarda ise bölüm kadrosundaki öğretim üyelerinin/elemanlarının tamamının,

2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre atamasının yapılmış olması,

gerekir.

(6) Zorunlu ve isteğe bağlı hazırlık sınıfı açılabilmesi için her 30 öğrenci için ilgili dilde en az bir yabancı dil okutmanının 2547 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre atamasının yapılmış olması gerekir.

(7) Yükseköğretim kurumlarında yabancı dille verilen derslerin bu dile hâkim olan öğretim elemanları tarafından ve bu dille verilmesi sağlanır. Bu programlarda ancak aşağıdaki şartlardan birini taşıyan öğretim elemanları yabancı dilde ders verebilirler:

a) Türkçe dışındaki öğretim dilinin, öğretim elemanının anadili olması.

b) Öğretim elemanının lisans veya doktora öğreniminin tamamını öğretimin verileceği dilin anadil olarak

konusulduğu ülkede bu dille verildiği bir programda tamamlamış olması.

c) Öğretimin verileceği dilin resmî dil olarak kabul edildiği bir ülkedeki, Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınan ve ülkenin resmî dilinde eğitim veren yükseköğretim kurumlarının birinde toplamda en az bir yıl (iki yarıyıl) öğretim elemanı olarak çalışmış ve ders vermiş olması, bu durumu ilgili yükseköğretim kurumundan resmî olarak belgelendirmiş olması ve ilgili yükseköğretim kurumundan ayrılmasının üzerinden en fazla iki yıl geçmiş olması.

ç) Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından yüz tam puan üzerinden asgarî seksen puanla başarılı olması. (Çalışılan yükseköğretim kurumundan ayrılan ve iki yıldan fazla öğretim elemanlığına ara verenlerin başka bir yükseköğretim kurumuna öğretim elemanı olarak geçişinde de söz konusu merkezi yabancı dil sınav puanlarına ilişkin belgeleri ilgili merkezi sınavın geçerlilik süresine göre yeniden ibraz etmeleri gerekir.)

(8) Yükseköğretim kurumları, öğretim elemanlarının yabancı dilde ders verebilmesine ilişkin yetkinliğini ölçmek ve karar vermek için yedinci fıkranın (ç) bendinde yer alan asgarî puanların üzerinde puan belirleyebilir ve deneme dersi de dâhil ilave şartlar getirebilir.

(9) Yabancı dil hazırlık sınıfında yarıyıllık ve yıllık ders kredileri, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikleri Çerçevesinde öğrencinin hazırlık sınıfına başlangıçtaki yabancı dil düzeyi de dikkate alınarak yükseköğretim kurumunun yetkili kurulları tarafından belirlenir.

Hazırlık sınıfında geçirilen süre, öğrencinin önlisans, lisans veya lisansüstü öğrenim programında görmekle yükümlü olduğu derslere ilişkin kredi saatleri bakımından dikkate alınmaz.

(10) 6 ncı madde hükümlerine göre yabancı dil yeterlilik ve/veya seviye tespit sınavından başarılı olanlar ve sınavdan muaf olanlar ile yabancı dil hazırlık sınıfına devam edip yarıyıl veya yıl sonunda yapılan yabancı dil sınavında başarılı olan öğrenciler, yabancı dille verilen önlisans, lisans veya lisansüstü öğretim programına devam etmeye hak kazanır.

(11) Hazırlık sınıfının ikinci yarıyılı sonunda yapılan yabancı dil sınavında başarılı olamayan öğrenci, ilave bir veya iki yarıyıl daha hazırlık sınıfına devam ederek ya da yabancı dil bilgisini kendi imkanlarıyla geliştirerek yarıyıl veya yıl sonunda yapılan yabancı dil sınavında başarılı olduğu veya Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezi yabancı dil sınavları ile eşdeğerliği kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarında üniversite senatosunun belirlediği düzeyde puana sahip olduğunu belgelediği takdirde, girmeye hak kazandığı yabancı dille verilen önlisans, lisans veya lisansüstü öğretim programına devam edebilir.

(12) Öğretim dili Türkçe olmakla birlikte, programında meslekî yabancı dil derslerine yer verilenler de dâhil olmak üzere önlisans, lisans veya lisansüstü programlara devam eden öğrenciler, isteğe bağlı hazırlık sınıfında, ikinci yarıyıl sonunda yapılan yabancı dil sınavında başarılı olamamaları bile, önlisans, lisans veya lisansüstü programlara devam edebilirler. Ancak bu öğrencilerden 7 nci maddenin birinci fıkrası kapsamındaki sınavlardan başarılı olamayanlar 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi gereğince verilmesi zorunlu olan yabancı dil derslerine devam ederler. Öğretim dili Türkçe olan programlarda meslekî yabancı dil dersleri önlisans, lisans ve lisansüstü eğitimleri sırasında öğrencilerin yabancı dil düzeyi dikkate alınarak verilir.

(13) 2547 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendi gereğince görmekle yükümlü olduğu yabancı dil dersinde, öğrenciye Türkiye’de görmüş bulunduğu orta öğretimde öğretilenin dışında başka bir yabancı dil, ancak isteğine bağlı olarak öğretilir.

(14) Derslerin sadece belirli bir yabancı dille verildiği programlarda, sınavların bu yabancı dille yapılması, ödev ve tezlerin bu yabancı dille yazılması zorunludur.

(15) Kısmen yabancı dilde eğitim veya yabancı dilde eğitim veren önlisans, lisans ve lisansüstü programına kayıt yaptıran ve yabancı dil hazırlık sınıfına devam etmesine rağmen hazırlık sınıfını iki yıl içinde başarı ile tamamlayamayan öğrencilerin programdan ilişkisi kesilir. Hazırlık sınıfında başarısız olarak programdan ilişkisi kesilen önlisans ve lisans öğrencileri kendi yükseköğretim kurumlarında öğretim dili Türkçe olan eşdeğer bir programa kayıt yaptırabilirler. Ancak bu öğrenciler talep etmeleri durumunda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından bir defaya mahsus olmak üzere kayıt yaptırdığı yıl itibarıyla, öğrencinin üniversiteye giriş puanının, yerleştirileceği programa kayıt yaptırmak için aranan taban puanından düşük olmaması şartıyla öğretim dili Türkçe olan programlardan birine merkezi olarak yerleştirilebilirler.

(16) Bu Yönetmelik hükümleri, yabancı dille yapılan önlisans, lisans veya lisansüstü öğretim programına yatay veya dikey geçişle kayıt yaptıran öğrenciler hakkında da uygulanır.

Yabancı dille yapılan öğretimin denetlenmesi

MADDE 9 –(1) Yabancı dille yapılan öğretimin kalitesi Yükseköğretim Kurulu tarafından denetlenir. Yapılan bu denetim sonucuna göre Yükseköğretim Kurulunun kararı ile önlisans, lisans veya lisansüstü programın yabancı dille okutulması izni geri alınabilir.

(2) Bir önlisans, lisans veya lisansüstü programın yabancı dille okutulmasına dair iznin geri alınması halinde, daha önce bu programa kayıt yaptırmış olan öğrenciler, bu programı Türkçe olarak görmeye devam edebilecekleri gibi talepleri üzerine Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından başka bir üniversitede öğretim dili aynı olan eşdeğer bir programa, eşdeğer programın bulunmaması halinde yakın programlardan birine yerleştirilir. Ancak bunun

için kayıt yaptırdığı yıl itibarıyla öğrencinin üniversiteye giriş puanının, yerleştirileceği programa kayıt yaptırmak için aranan taban puandan düşük olmaması gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 10 – (1) 4/12/2008 tarihli ve 27074 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim Yapılmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükmü

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımından önce;

a) Türkiye’deki bir üniversitede derslerin sadece yabancı bir dilde verildiği lisans, yüksek lisans veya doktora programında öğrenimini tamamlamış olması nedeniyle bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yükseköğretim kurumlarında bu yabancı dilde ders veren öğretim elemanları, sadece halen kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumunda yabancı dilde ders vermeye devam edebilir.

b) Yükseköğretim kurumlarında merkezi yabancı dil sınavında ilgili dilde 80 ve üzerinde puana sahip olması nedeniyle yabancı dilde ders veren öğretim elemanları, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim kurumundan başka bir yükseköğretim kurumuna geçmesi halinde yabancı dilde ders vermeye devam edebilir.

c) Yükseköğretim kurumları yabancı dilde eğitim veren programlarındaki öğretim elemanı kadrosunu, 8 inci maddede yer alan asgari şartlara uygun olarak 2017-2018 eğitim öğretim dönemi başına kadar sağlaması gerekmektedir. Bu şartların sağlanamaması halinde, yükseköğretim kurumlarının yetkili kurullarının teklifi üzerine programların öğretim dilinin Türkçe’ye çevrilmesine Yükseköğretim Kurulu karar verir.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.